

№ 1 2018 (109)
НАД НОМЕРОМ
РАБОТАЛИ:

Главный редактор

Ольга Шиленко

Заместитель главного редактора
по работе с регионами

Александр Загрибелный

Обозреватели:

С.-Г. З. Байменов,

Т. М. Мухаметкалиев,

Е. С. Ракова

Корреспонденты:

Ардак Камал

Дмитрий Сажко

Георгий Оленин

Лаура Нарузбаева

Дизайн и верстка

Олег Камарутдинов

Корректор

Вероника Корешкова

Отдел маркетинга

Бахтияр Джамбакиев

Отдел подписки

Дарья Базалевич

Переводчики:

Орынай Жубаева

Лаура Нарузбаева

Руководитель отдела

международного сотрудничества

Диляра Вудворд

Ответственный секретарь редакции

Гаиза Рахметова

Перепечатка материалов
без согласования с редакцией запрещена,
при использовании материалов ссылка на
источник обязательна

Редакция оставляет за собой право не
вступать в переписку с авторами

Присланные материалы не рецензируются
и не возвращаются. За содержание
рекламных объявлений ответственность
несет рекламодатель

Журнал распространяется в учреждениях
образования Республики Казахстан

Собственник журнала

ОФ «Современное образование»

Учредитель журнала

ОФ «Современное образование»

Председатель попечительского совета

Болат Жансугуров

Руководитель проекта

Александр Петрухин

Периодичность выхода: один раз в квартал
Издается с 1999 г.

Журнал зарегистрирован Министерством культуры,
информации и общественного
согласия Республики Казахстан

Лицензия № 10276-Ж от 04.08.2009 г.

Издатель журнала ТОО «Редакция республиканского
журнала «Современное образование»

Отпечатано в типографии ТОО «Print House Geropa».

г. Алматы, ул. Сатпаева, 30а/3, офис 124

Подписано в печать 16.03.2018 г. Заказ № 348.

Тираж: 5200 экземпляров

Адрес редакции:

Республика Казахстан,

050040, г. Алматы, пр. Аль-Фараби, 71

Тел.: +7 (727) 377 31 43, 327 12 87

Факс: 221 31 12

E-mail: info@bilim.expert

www.obrazovanie.kz

www.bilim.expert

На обложке:

Такир Балыкбаев

(Фото Александра Пака)

Подписка на журнал осуществляется
по каталогу «Казпочта».
Подписной индекс 75895



СЛОВО РЕДАКТОРА

К диплому – в домашних тапочках

Здравствуй, читатель!

Посмотрев на заголовок, кое-кто, наверно, подумал нехорошее... Нет-нет, никакого блата, кумовства, ни тени так успешно искореняемой у нас коррупции. Речь пойдет о новой открытой дистанционной модели обучения, которая еще лет 10 назад казалась близкой к фантастике, а сегодня – уже реальность.

В принципе, это старая форма, только в новых одеждах. Сейчас все реже употребляется понятие «заочное образование», столь популярное в советскую эпоху и первые полтора десятилетия после обретения независимости. Заочная форма, или, как её иронически называли, «заушная» (т. е. тянуть за ушко к свету) – знак времени отошедшего, а дистанционная модель, по сути преобразованная заочная – один из признаков наступившей электронной эры. Более того, учиться дистанционно становится даже модой среди разных слоев населения.

Самое симпатичное, что эта мода мощно поддержана государством. Президент страны прямо и настойчиво призывает приобретать современные знания и компетенции, пользуясь услугами цифровых технологий. Эта идея прозвучала в Послании народу от 31 января 2017 года, она получила развитие и в новом Послании от 10 января 2018 года, а также в реализуемой сегодня программе «Рухани жаңғыру».

Но одно дело – продекларировать, а другое – претворить это в жизнь общества, в личные планы людей. Сегодня очевидно, что со стороны государства, заинтересованного в этом деле бизнеса делается много, чтобы укрепить, приспособить к нуждам всех желающих уже созданную современную базу нашего образования.

В чем состоит механика процесса? По большому счету она та же, что и в прежние времена. Только если раньше студенты грызли гранит науки в аудиториях и библиотеках, то теперь дома – через интернет, видеолекции, электронные и мультимедиа-учебники, онлайн-курсы, виртуальное общение с преподавателем и др.

Судя по числу желающих, философия новой формы образования особенно притягательна для людей, формирующих собственную личность. Чему несказанно обрадовались вузы, так как это стало альтернативой заочной форме, которую даже собирались запретить по всей стране из-за низкого качества подготовленных таким образом «специалистов». Мощный рывок в компьютеризации учебных заведений, повсеместное внедрение интернета помогли плавно перейти от дискредитировавшего себя заочного к практически очному, мало затратному, но в идеале весьма эффективному дистанционному обучению.

Пионерами внедрения «дистанционки» стали наши педагогические вузы. И это понятно, ибо электронные ресурсы и технологии интерактивного взаимодействия участников процесса как нельзя лучше соответствуют характеру подготовки учителей, их повседневной деятельности, формированию навыков работы в информационно-образовательной среде.

Еще недавно ворчали по поводу «заушного обучения»: в домашних тапочках далеко не протопашешь. Тапочки тапочками, была бы голова на месте и страстное желание совершенствовать себя, получая любимую профессию, а заодно навыки самовоспитания и подлинной гражданственности. Это соответствует и основной декларации ЮНЕСКО «Образование на протяжении всей жизни».

Единственное, чего нет пока в дистанционной учебе – это ощущения студенческой общности, атмосферы веселого, искрометного прожигания лучших лет, когда, как писал поэт, «перемешаны наши дыханья, перепутаны наши пути». Но дистанционное сообщество только формируется, уже громко заявляя о себе. Новым формам общения способствуют, например, массовые открытые онлайн-курсы (MOOC), в которые вовлечены сотни тысяч, миллионы обучающихся по всему миру. В неизбежной глобализации есть немало хорошего, если этим умело пользоваться.

Ольга Шиленко



РЕДАКТОРДАН

Үйден шықпай-ақ дипломға қол жеткізу

Армысың, оқырман!

Тақырыпқа қарап, әлде біреулеріміз бөтен ойлап қалған шығармыз. Жо-жоқ, бұған тамыр-таныстың, елімізде түп-тамырымен жойылып жатқан жемқорлықтың еш қатысы жоқ. Әңгіме осыдан 10 жыл бұрын қиял-ғажайыптай көрінген, ал бүгін шындыққа айналған қашықтықтан оқыту моделі төңірегінде болмақ.

Заманауи үлгідегі үлде мен бүлдеге оранған демесең, бұл да ескіліктің сарқыншағы. Кеңестік кезеңде, сондай-ақ тәуелсіздіктің алғашқы он жылдығында жиі қолданыста болған «сырттай білім алу» деген тіркес бүгінде сөздік қорымыздан шығып барады. Сырттай білім алу – өткен күннің әңгімесі, ал сырттай оқудың тонын айналдырып киген қашықтықтан оқыту моделі болса – жаңа электрондық дәуірдің бейнесі. Қашықтықтан білім алу халық арасында сәнге айналып та үлгерді.

Ең қызығы бұл модель мемлекет тарапынан қолдау тапты. Ел Президенті де ұдайы цифрлік технологияларды пайдалану арқылы заманауи білім мен ғылымды игеруге үндейді. Бұл идея Елбасының 2017 жылғы 31 қаңтардағы Жолдауында да, 10 қаңтардағы биылғы Жолдауында да, сондай-ақ «Рухани жаңғыру» бағдарламасында да көрініс тапты.

Алайда бұл істі қолға алу бір бөлек, оны жүзеге асыру бір бөлек әңгіме. Бүгінгі күні қашықтықтан оқыту моделіне мемлекет үлкен қызығушылық танытып отыр, оны жүзеге асыру, оңтайландыру, қол жетімді ету бағытында көптеген жұмыстар атқарылуда.

Бұл моделді іске асырудың тетіктері қандай? Жалпы алғанда бұрынғы үдерістен көп алшақтап кеткен жоқ. Тек бұрын студенттер аудитория мен кітапханада көз майларын тауысып, инемен құдық қазғандай болса, енді үйде, интернет арқылы бейнелекция, электрондық және мультимедиа оқулықтары, онлайн-курстары, оқытушымен виртуалды қарым-қатынас арқылы білім алатын болды.

Ниеттілердің санына қарағанда білім берудің жаңа формасының философиясы өзінің тұлғалық қасиеттерін дамытуға ұмтылған жандарды көбірек қызықтыратын сияқты. Бұған жоғары оқу орындары да бөріктерін аспанға атып қуанды, өйткені бұл модель елімізде сапасыз мамандардың көбейіп кеткендігіне байланысты жабылудың аз-ақ алдында қалған сырттай оқытудың баламасына айналды. Осылайша, оқу орындарының жаппай компьютерленуі, бірінен-бірі қалыспай интернетті енгізуі сынға ұшыраған сырттай оқытуды шығыны аз қашықтықтан оқытуға алмастырып жіберді.

Қашықтықтан оқытудың көшін педагогикалық жоғары оқу орындары бастап кетті. Ол түсінікті де, өйткені интерактивті қарым-қатынас технологиясының мақсатына мұғалімдерді даярлау, олардың күнделікті жұмысы, қажетті ақпараттық-білім беру ортасын қалыптастыру сайма-сай келеді.

Осыдан біраз уақыт бұрын ғана сырттай оқытуға көңіліміз толмай, налып жүргенімізде, алысқа бармай-ақ үй киімімен білім алуға қалай өте шыққанымызды байқамай қалдық. Бас орнында, білім алуға деген ұмтылыс, мамандықты игеруге деген ниет болса үй киімі де кедергі емес шығар. Бір жағынан үйде отырып-ақ өзіңді тәрбиелеп, шынайы азаматтық дағдыларды қалыптастырасың. ЮНЕСКО-ның «Өмір бойына білім алу» декларациясының негізі де осы емес пе?!

Қашықтықтан оқытуда бір нәрсе ғана жетіспей тұр – қайталанбас ғажап студенттік шақ, өмір жолын бірге бастаған армандастар, курстастар. Қашықтықтан оқыту енді ғана қолға алынып, қалыптасып келе жатқандығына қарамастан өзіне үлкен жүк артып отыр. Ол – мыңдаған адам тартылған жаппай онлайн-курстардың ашылуы, әлемнің түкпір-түкпіріндегі миллиондаған білім алушылар. Дұрыс қолдана білсек, жаппай жанандандудың да жақсылығы бар шығар.

Ольга Шиленко